

Trường Chính sách công và Quản lý Fulbright
Niên khóa 2018-2019
Học kỳ Xuân

ĐỀ CƯƠNG MÔN HỌC

KINH TẾ HỌC KHU VỰC CÔNG
(3 tín chỉ)

Nhóm giảng dạy

Giảng viên:	Huỳnh Thế Du	du.huynh@fulbright.edu.vn
	Đỗ Thiên Anh Tuấn	tuan.do@fulbright.edu.vn
Trợ giảng:	Nguyễn Thị Hoài Nam	mpp19.namnguyen@student.fuv.edu.vn

Giờ trực văn phòng

	Thứ Hai	Thứ Ba	Thứ Tư	Thứ Năm	Thứ Sáu
Huỳnh Thế Du	15:30-17:00		15:30-17:00		
Đỗ Thiên Anh Tuấn		15:30-17:00		15:30-17:00	
Nguyễn Thị Hoài Nam			13:30-15:00		14:00-15:30

Nếu giờ trực văn phòng chính thức không thuận lợi thì học viên có thể chủ động hẹn gặp giảng viên vào thời gian khác thuận tiện cho cả đôi bên.

Mục tiêu môn học

Môn học xem xét vai trò và các lựa chọn của chính phủ cũng như chính quyền địa phương trong nền kinh tế nhìn ở phương diện huy động và phân bổ nguồn lực của các cấp chính quyền; phân tích những mục tiêu và những tình huống đánh đổi giữa hiệu quả kinh tế và công bằng xã hội, phân tích nguyên lý đưa ra sự lựa chọn và quyết định. Môn học cũng cung cấp cho học viên các công cụ và khuôn khổ phân tích, đánh giá các chương trình đầu tư và chi tiêu ngân sách của chính phủ.

Cụ thể sau khi kết thúc môn học, học viên được kỳ vọng có được khả năng:

- Biết khu vực công tham gia vào những hoạt động gì và cách thức tổ chức các hoạt động này;
- Tìm hiểu, phân tích và dự đoán hệ quả của các hoạt động này;
- Đánh giá các phương án chính sách và thảo luận các lựa chọn phù hợp;
- Giải thích và phân tích các quy trình chính sách.

Nội dung môn học

Với mục tiêu đó, nội dung của môn học được thiết kế như sau: Phần đầu tiên giới thiệu cơ sở cho sự can thiệp của Nhà nước vào nền kinh tế, bao gồm cơ sở can thiệp, vai trò và quy mô của khu vực công, những đánh đổi giữa hiệu quả và công bằng, khía cạnh kinh tế chính trị của khu vực công, tìm hiểu lý thuyết lựa chọn công, mô hình đối tác công tư (PPP), từ thất bại nhà nước đến thất bại thị trường. Phần thứ hai phân tích khía cạnh chi tiêu ngân sách bao gồm các chính sách chi tiêu và đầu tư công; các chính sách xã hội của chính phủ như giáo dục, y tế, các chính sách bảo trợ xã hội của chính phủ; sự tham gia của tư nhân trong cung cấp hàng hóa, dịch vụ công; phân tích cân bằng tài khóa và quản lý nợ công; tìm hiểu khung phân

tích và khuôn khổ đánh giá hiệu quả chính sách chi tiêu công của chính phủ. Phần thứ ba trình bày vấn đề huy động nguồn lực của chính phủ, phân tích khía cạnh thuế khóa; các lý thuyết về thuế, vấn đề phân bổ gánh nặng thuế giữa các bên có liên quan, khía cạnh hiệu quả kinh tế và lý thuyết thuế tối ưu, vấn đề khuyến khích, ưu đãi và cưỡng chế thuế, vấn đề trở ngại trong cải cách thuế. Phần thứ tư trình bày mối quan hệ ngân sách giữa các cấp chính quyền, bao gồm việc tìm hiểu quá trình phân cấp ngân sách và chuyển giao nguồn lực và trợ cấp chéo ngân sách giữa các địa phương; phân tích cấu trúc thu – chi ngân sách của địa phương, vấn đề huy động nguồn lực của địa phương; phân tích nhu cầu và khả năng hợp tác vùng trong cung cấp hàng hóa, dịch vụ công.

Đề cương môn học

I. Sự can thiệp của khu vực công

1. Vai trò và quy mô của khu vực công
2. Kinh tế chính trị học của khu vực công
3. Sự tham gia của khu vực tư nhân và mô hình đối tác công tư
4. Chu kỳ tuyệt vọng: Từ thất bại thị trường đến thất bại Nhà nước

II. Phân bổ ngân sách và các vấn đề liên quan

1. Khung phân tích và đánh giá chính sách chi tiêu công
2. Chính sách xã hội của chính phủ
3. Phân bổ ngân sách và đầu tư công

III. Huy động ngân sách và thuế khóa

1. Các nguồn thu của chính phủ
2. Kinh tế học về thuế
3. Phân bổ gánh nặng thuế
4. Hiệu quả kinh tế và lý thuyết thuế tối ưu
5. Khuyến khích ưu đãi và cưỡng chế thuế

IV. Phân công chức năng và quan hệ giữa các cấp chính quyền

1. Phân cấp ngân sách, chuyển giao nguồn lực và trợ cấp chéo giữa các địa phương
2. Hợp tác vùng trong cung cấp hàng hóa và dịch vụ công

Yêu cầu môn học và cách đánh giá

- Học viên phải tham dự lớp học đều đặn, tích cực tham gia thảo luận trên lớp, và hoàn thành tất cả các bài tập của môn học. Học viên được yêu cầu đọc tài liệu tham khảo trước khi đến lớp để có thể sẵn sàng tham gia thảo luận trên lớp.
- Sẽ có **hai bài tập** có thể phải sử dụng đến các bảng tính như Excel.
- Sẽ có **tám bài viết chính sách** dựa vào các nghiên cứu tình huống.
- Học viên sẽ có **hai bài thi**, bao gồm bài thi giữa kỳ và bài tập nhóm cuối kỳ. Quy định về chủ đề, nội dung và cấu trúc bài phân tích chính sách sẽ được hướng dẫn cụ thể. Số thành viên mỗi nhóm tối đa không quá 4 người/nhóm.
- Học viên phải nộp bài tập và bài viết chính sách trước 8:20 sáng vào ngày nộp bài. Nếu có câu hỏi gì về cách chấm điểm, học viên có thể hẹn gặp các thành viên của nhóm giảng viên.
- Các quy định về nộp bài, khiếu nại, đạo văn, gian lận trong làm bài, hay các trường hợp đặc biệt khác được quy định trong Sổ tay học viên.

Thành phần và cấu trúc điểm được tính như sau

Tham dự lớp và thảo luận	20%
Bài tập về nhà và bài viết chính sách	20%
Bài thi giữa kỳ	20%
Bài tập nhóm cuối kỳ	40%

Tài liệu đọc chính thức

1. Joseph E. Stiglitz & Jay K. Rosengard (2015), *Kinh tế học của khu vực công*, 4th ed., Norton & Co.
2. Huỳnh Thế Du (2018), *Tài liệu phân tích năng lực cạnh tranh và phát triển địa phương*
3. Huỳnh Thế Du (2013), *Luận giải Kinh tế Thị trường Định hướng Xã hội chủ nghĩa ở Việt Nam*
4. Alan Altshuler and David Luberoff (2003), *Các siêu dự án: Khoa học chính trị đang thay đổi về đầu tư công ở đô thị*. NXB Brookings Institution và Viện chính sách đất đai Lincoln.

Ghi chú: Các bài đọc có dấu sao (*) là bài đọc bắt buộc

LỊCH GIẢNG CHI TIẾT

Phần I: Sự can thiệp của khu vực công

Buổi giảng #1 (18/2): Vai trò và quy mô của khu vực công

*Huỳnh Thế Du (2018), *Chương 1*

*Joseph E. Stiglitz & Jay K. Rosengard (2015), *Chương 1, 2, 3, 7.*

PHÁT TÌNH HUỐNG #1: CON ĐƯỜNG PHÁT TRIỂN CỦA NHÂN LOẠI

Buổi giảng #2 (20/2): Nghiên cứu tình huống: Vai trò và quy mô của khu vực công

*Huỳnh Thế Du (2013), *Con đường phát triển của nhân loại* (trích từ bài viết "Luận giải về Kinh tế Thị trường Định hướng XHCN ở Việt Nam", trang 2-11)

NỘP TÌNH HUỐNG #1

PHÁT TÌNH HUỐNG #2: ĐƯỜNG HÀM LỚN

Buổi giảng #3 (25/2): Kinh tế chính trị học của khu vực công

*Huỳnh Thế Du và Đỗ Thiên Anh Tuấn (2014), *Đầu tư công và vấn đề "Ngân sách thâm hụt"*

*Huỳnh Thế Du (2018), *Chương 1*

*Joseph E. Stiglitz & Jay K. Rosengard (2015), *Chương 9.*

Alan Altshuler and David Luberoff (2003), *Các siêu dự án: Khoa học chính trị đang thay đổi về đầu tư công ở đô thị*, *Chương 3, 8.* NXB Brookings Institution và Viện chính sách đất đai Lincoln.

Buổi giảng #4 (27/2): Nghiên cứu tình huống #1: Đường hàm lớn

*Alan Altshuler và David Luberoff (2003), *Chương 4.*

NỘP TÌNH HUỐNG #2

PHÁT TÌNH HUỐNG #3: PHÁT TRIỂN HẠ TẦNG ĐÔ THỊ QUA TÀI TRỢ TỪ ĐẤT: CÁC TÌNH HUỐNG Ở TP.HCM

Buổi giảng #5 (4/3): Sự tham gia của khu vực tư nhân và mô hình đối tác công tư (PPP)

*Huỳnh Thế Du (2011), *"Hợp tác PPP: Chiếc dưa thần?",* TBKTSG.

*Edward R. Yescombe (2007), *Chương 1 & 2,* trong quyển *Đối tác công - tư: Các nguyên lý chính sách và tài chính,* Elsevier Ltd.

Antonio Estache, *Quan hệ hợp tác PPI so với bất hợp tác PPI ở các nước đang phát triển,* Tài liệu nghiên cứu chính sách 3470 (Washington, D.C.: Ngân hàng Thế giới, tháng 1/2005).

Buổi giảng #6 (6/3): Nghiên cứu tình huống #4: Phát triển hạ tầng đô thị qua tài trợ từ đất: Các tình huống ở TP.HCM

*Huỳnh Thế Du (2018), *Phát triển hạ tầng đô thị qua tài trợ từ đất: Các tình huống ở TP.HCM.*

NỘP TÌNH HUỐNG #3

PHÁT TÌNH HUỐNG #4: CANCUN, MÊ-HI-CÔ: TƯ NHÂN HÓA HỆ THỐNG NƯỚC VÀ NƯỚC THẢI

Buổi giảng #7 (11/3): Chu kỳ tuyệt vọng: Từ thất bại thị trường đến thất bại Nhà nước

*Joseph E. Stiglitz & Jay K. Rosengard (2015), *Chương 8*.

*Huỳnh Thế Du (2018), *Chương 2*

Vũ Thành Tự Anh (2010), *DNNN không đủ năng lực đóng vai trò chủ đạo,* TBKTSG.

Buổi giảng #8 (13/3): Nghiên cứu tình huống #2: Cancun, Mê-hi-cô: Tư nhân hóa hệ thống nước

*Gustavo Merino-Jarez and Carolina Gutierrez de Taliercio (2000), *Cancún. Mexico: Tư nhân hóa hệ thống nước và nước thải ở Mê-hi-cô*, Nghiên cứu tình huống của HKS Số 1593.0 và 1593.1

NỘP TÌNH HUỐNG #4

Phần II: Phân bổ ngân sách và các vấn đề liên quan

Buổi giảng #9 (18/3): Khung phân tích và đánh giá chính sách chi tiêu công

*Joseph E. Stiglitz & Jay K. Rosengard (2015), *Chương 10, 11*.

Buổi giảng #10 (20/3): Chính sách xã hội của chính phủ

*Joseph E. Stiglitz & Jay K. Rosengard (2015), *Chương 13, 15, 16*.

Ngân hàng Thế giới (2005), "Việt Nam: Quản lý chi tiêu công để giảm nghèo và tăng trưởng – Tổng quan về chi tiêu công và đánh giá ủy thác tổng hợp", Tập 1: Các vấn đề liên ngành, "Tóm tắt chung".

PHÁT TÌNH HUỐNG #5: ĐẦU TƯ CÔNG Ở VIỆT NAM: NHÌN TỪ MỘT SỐ TÌNH HUỐNG ĐIỂN HÌNH

Buổi giảng #11 (25/3): Phân bổ ngân sách và đầu tư công

*Vũ Thành Tự Anh (2012), *Quản lý và phân cấp quản lý đầu tư công: Thực trạng ở Việt Nam và kinh nghiệm quốc tế*.

*Đỗ Thiên Anh Tuấn (2016), "Đầu tư công và quản lý đầu tư công ở Việt Nam", ghi chú bài giảng.

Vũ Tuấn Anh và Nguyễn Quang Thái (2011), *Chương 1: "Tình hình đầu tư công 10 năm qua,"* trong cuốn *Đầu tư công*, NXB Từ điển Bách khoa, tr. 13-101.

Buổi giảng #12 (27/3): Nghiên cứu tình huống 5: Đầu tư công ở Việt Nam

*Đỗ Thiên Anh Tuấn và Nguyễn Xuân Thành (2017), *Bắt mạch nợ công Việt Nam*.

Đỗ Thiên Anh Tuấn (2015), *Các mô thức quản lý nợ công và vấn đề Việt Nam*.

Đỗ Thiên Anh Tuấn (2013), *Tương lai của nợ công Việt Nam: Xu thế và thách thức*.

NỘP TÌNH HUỐNG #5

THỨ TƯ (03/4): BÀI THI GIỮA KỲ

Phần III: Kinh tế học về thuế khóa

Buổi giảng #13 (8/4): Các nguồn thu của chính phủ

*Joseph E. Stiglitz & Jay K. Rosengard (2015), Chương 28.
Ronald C. Fisher, “Định giá hàng hóa chính phủ: mức phí của người sử dụng,” trong Tài chính công Nhà nước và địa phương, 2nd ed. (Chicago: Richard D. Irwin, 1996), tr. 177-201.

Janet Stotsky, “Cơ sở của Thuế thu nhập cá nhân” và “Lựa chọn đơn vị tính thuế” và John Norregaard, “Tính chất lũy tiến của hệ thống thuế thu nhập cá nhân” trong Parthasarathi Shome, ed., *Sổ tay chính sách thuế* (Washington, D.C.: International Monetary Fund, 1995), pp. 121-136.

PHÁT BÀI TẬP #1: KINH TẾ HỌC VỀ THUẾ 1

Buổi giảng #14 (10/4): Kinh tế học về thuế

*Joseph E. Stiglitz & Jay K. Rosengard (2015), Chương 17, 18, 19, 20.
Jonathan Gruber (2011), Chương 1.

Buổi giảng #15 (17/4): Phân bổ gánh nặng thuế

*Joseph E. Stiglitz & Jay K. Rosengard (2015), Chương 18.
Jonathan Gruber (2011), Chương 20, 21 & 22.

NỘP BÀI TẬP #1

PHÁT BÀI TẬP #2: KINH TẾ HỌC VỀ THUẾ 2

Buổi giảng #16 (22/4): Hiệu quả kinh tế và lý thuyết thuế tối ưu

*Joseph E. Stiglitz & Jay K. Rosengard (2015), Chương 19, 20.

Jay K. Rosengard, “Dẫn nhập” Chương 1 trong sách *Cải cách thuế tài sản tại các nước đang phát triển* (Boston: Kluwer Academic Publishers, 1998), trang 1-30.

PHÁT TÌNH HUỐNG #6: CẢI CÁCH THUẾ Ở VIỆT NAM

Buổi giảng #17 (24/4): Khuyến khích, ưu đãi và cưỡng chế thuế

*Joseph E. Stiglitz & Jay K. Rosengard (2015), Chương 24.

*Đỗ Thiên Anh Tuấn (2018), “Chuyển giá, xói mòn cơ sở thuế và dịch chuyển lợi nhuận: Nhìn lại vai trò của FDI ở Việt Nam.”.

*Ngân hàng Thế giới (2011), *Chương 2: Mức độ tuân thủ và nguyên nhân thất thoát nguồn thu: Khuôn khổ lý thuyết và đánh giá*

NỘP BÀI TẬP #2

Buổi giảng #18 (3/5): Nghiên cứu tình huống #6: Cải cách thuế của Việt Nam

*Đỗ Thiên Anh Tuấn (2017): Đề xuất tăng thuế VAT: Cần cân nhắc toàn diện và thận trọng.

*Bộ Tài chính (2017): Báo cáo định hướng Luật sửa đổi, bổ sung một số điều của các Luật thuế GTGT, thuế TTĐB, thuế TNDN, thuế TNCN và thuế tài nguyên. (Tài liệu phục vụ Hội thảo chuyên đề)

NỘP TÌNH HUỐNG #6

PHÁT TÌNH HUỐNG #7: MỘT SỐ KHÍA CẠNH VỀ KINH TẾ CHÍNH TRỊ HỌC TRONG PHÂN BỐ NGÂN SÁCH Ở VIỆT NAM

Phần IV: Quan hệ ngân sách giữa các cấp chính quyền và hợp tác vùng và địa phương

---

Buổi giảng #19 (6/5): Phân cấp tài khóa, chuyển giao nguồn lực và trợ cấp chéo giữa các địa phương

*Joseph E. Stiglitz & Jay K. Rosengard (2015), Chương 26.

Anwar Shah (2004), “Phân cấp ngân sách ở các nền kinh tế đang phát triển và chuyển đổi: Tiến độ, khó khăn và triển vọng”, *Tài liệu nghiên cứu chính sách của Ngân hàng Thế giới số 3282*.

Buổi giảng #20 (8/5): Nghiên cứu tình huống #7: Các khía cạnh kinh tế chính trị học trong phân bổ ngân sách ở Việt Nam

*Huỳnh Thế Du (2018): *Các khía cạnh kinh tế chính trị học trong phân bổ ngân sách ở Việt Nam*

NỘP TÌNH HUỐNG #7

PHÁT TÌNH HUỐNG #8: TÀI TRỢ VẬN TẢI Ở PHILADELPHIA

Buổi giảng #21 (13/5): Hợp tác vùng trong cung cấp hàng hóa, dịch vụ công

*Huỳnh Thế Du (2016), *Hợp tác và liên kết vùng: Các nền tảng cơ bản*

John Parr, Joan Riehm, and Christiana McFarland (2006), *Hướng dẫn hợp tác chính quyền địa phương thành công ở khu vực châu Mỹ* (Washington, D.C.: National League of Cities).

https://www.lincolnstx.edu/subcenters/regional-collaboration/pubs/RC_for_Local_Govts_2006.pdf

Buổi giảng #22 (15/5): Nghiên cứu tình huống #8: Tài trợ vận tải ở Philadelphia

*Mary Lovely, Tài trợ vận tải ở Philadelphia, Tình huống của HKS Số C16-81-476.

*Jose A. Gomez-Ibanez, Jay K. Rosengard, và Pamela Varley, Quá trình tìm kiếm tài trợ vận tải công bền vững: Khủng hoảng ngân sách vốn 2013 của SEPTA's 2013, Nghiên cứu tình huống HKS số C16-81-476.

<http://case.hks.harvard.edu/the-quest-for-sustainable-public-transit-funding-septas-2013-capital-budget-crisis/>

NỘP TÌNH HUỐNG #8

THỨ SÁU (24/5): TRÌNH BÀY BÀI TẬP NHÓM